

TUKIPAKETTI OPETTAJALLE

Miksi tukipaketti on tehty?

- Kun minun piti keksiä aihe lopputyölleni YAMK logistiikan tutkinnossa, pohdin minkälaista apua haluaisin opetukseeni. Itselläni ei ollut tarpeeksi tietoa yritysten vihreästä siirtymästä ja siksi aloin perehtyä asiaan, halusin selvittää oliko muilla opettajilla samanlaisia haasteita omassa opetuksessa.
- Tukipaketti on tehty tukemaan ammatillisia opettajia kierrätyksen, yritysten vihreän siirtymän ja ympäristönäkökulman opetamisessa oppilaille. Sitä saa vapaasti käyttää ja muokata omaan tarkoitukseen soveltuvaksi.
- Tukipaketin sisältö on suurimmaksi osaksi suomen kielellä, mutta muutamia asioita olen löytänyt aiheesta myös ruotsin kielellä.
- Tukipaketti on tehty Jyväskylän ammattikoulun opinnäytetyön osana keväällä 2024.
- Tukipaketin tekijä, Sanna Ingels, opiskeli YAMK tekniikan alalla, insinööri (ylempi AMK), logistiikan tutkinto-ohjelma.

Sisältö/ Innehåll

- Diat 8-12 Suomen YK-liitto, Ilmastopöimukseen aikajana
- Bild 13-14 Finlands FN-förbund, FN i skolan, öppet skolmaterial
- Diat 15-16 Agenda2030 ja tavoitekortit
- Diat 17-19 Ammatillisen koulutuksen valtakunnallisen kestävyystiekartan toimenpidepolku (VASKI-hanke)
- Dia 20 Uusi Ilmastolaki
- Bild 21 Nya klimatlagen
- Diat 22 EU Green Deal, Euroopan vihreän kehityksen ohjelma
- Bild 23 EU Green Deal, EU:s gröna giv
- Dia/Bild 24 Green deal aikajana / tidslinje

Sisältö/ Innehåll

- Dia/Bild 25 Green deal video –vinkit, video-tips
- Bild 26 EU vill bli världens första klimatneutrala region (Green deal)
- Dia 27 Tervetuloa Pohjoismaisen yhteistyön sivustoon
- Bild 28 Välkommen till det nordiska samarbetet
- Dia 29 Green Comp on osaamiskehys, joka on tehty ohjaamaan koulutusta (fi)
- Bild 30 Green Comp (sve)
- Dia 31-32 Ympäristöministeriö
- Bild 33-34 Miljöministeriet
- Dia 35 WWF, opetusmateriaaliin linkki (fi + sve)

Sisältö/ Innehåll

- Dia 36 Aluehallintavirasto/henkilöasiakas, vihreän siirtymän hankkeet
- Bild 37 Regionförvaltningsverket/privatperson, Projekt inom den gröna omställningen
- Dia 38-39 ELY-keskus
- Bild 40-41 NTM-centralen
- Dia 42 Suomen ympäristöopisto, SYKLI. Syklin tekemiä apumateriaaleja opetukseen: tunne ilmasto ja ilmastokeskustelukortit
- Dia 43-44 Sitra, mm. Elämäntapatesti
- Dia 45 Ekoenergy
- Dia 46 Motiva
- Dia 47 Monien yritysten tavoitteina tällä hetkellä on
- Dia 48 Ecovadis

Sisältö/ Innehåll

- Dia 49-51 EPD-todistus
- Bild 52-54 Miljövarudeklaration EPD för byggprodukter
- Dia 55 Tieto käyttöön
- Dia 56 Lapin Green Deal –tiekartta
- Dia 57 Rinki
- Dia 58 Martat, Hyviä vinkkejä ja videoita + korttipeli
- Bild 59 Marthaförbund
- Dia 60-61 Teknisen kaupan liitto
- Dia 62 Circwaste Platslife, laskureita
- Dia 63 Mål och metoder, Circwaste Platslife

Sisältö/ Innehåll

- Dia 64 Testejä, ilmastodieetti + Open CO2.net
- **Diat 65-67 Yritysesimerkkejä**
- **Dia 68 Posti**
- **Diat/Bild 69-72 Alko fi/sve**
- **Diat/Bild 73-76 Paulig fi/sve**
- **Diat/Bild 77-79 Fazer fi/sve**
- **Dia/Bild 80 ABB fi/sve**
- **Dia /Bild 81-84 WESTERENERGY fi/sve**
- **Dia 85 lisää yritysesimerkkejä, muutama RFF-hanke**
- **Dia 86 Monimuotoinen työelämä, mm. moniosaa-opas fi/sve/eng**

Suomen YK-liitto

LÄHDE: ILMASTOSOPIMUS **_**AIKAJANA

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys/ilmastosopimus-aikajana>

UN Photo

Yhdysvaltojen presidentti George Bush allekirjoittaa YK:n ilmastopöytäkirjan Rio de Janeirossa vuonna 1992.

1992

ALKUSYSÄYS RION KOKOUKSESTA

Kansainvälinen yhteisö reagoi ilmastonmuutoksen uhkaan ensimmäistä kertaa laajamittaisesti Rio de Janeirossa pidetyssä YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa. Riossa allekirjoitetaan muun muassa ilmastopöytäkirja (UNFCCC) ja kaksi muuta kestävän kehityksen kannalta keskeistä kansainvälistä sopimusta.

1994

YK:N ILMASTOSOPIMUS VOIMAAN

Rion kokouksessa hyväksytty maailman ensimmäinen kansainvälinen ilmastopöytäkirja tulee voimaan vuonna 1994. YK:n ilmastopöytäkirjan tarkoituksena on rajoittaa kasvihuonekaasujen pitoisuutta ilmakehässä alle vaarallisen tason. Vastuu kasvihuonekaasujen vähentämisestä säilytetään rikkailla teollisuusmailla, eivätkä päästövähennykset koske kehitysmaita. Sopimus ei kuitenkaan esitä varsinaisia toimia päästöjen vähentämiseksi tai rajaa lämpenemiselle. Se kuitenkin avaa mahdollisuuden niistä sopimiselle jatkossa.

UN Photo/Frank Leather

Ilmastokokous Japanin Kiotossa vuonna 1997.

1995 – 1997

LISÄTOIMIA TARVITAAN

YK:n ilmastopöytäkirja sisälsi tavoitteen päästöjen vähentämisestä 1990-luvun tasolle ennen 2000-luvun alkua. Vuonna 1995 sopimusmaat alkoivat neuvotella uusista toimenpiteistä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, kun ymmärrettiin, että Riossa solmittu sopimus oli liian heikko. Ilmastopöytäkirjasta täydentävä Kioton pöytäkirja hyväksyttiin vuonna 1997.

Suomen YK-liitto

LÄHDE: ILMASTOSOPIMUS -AIKAJANA

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys/ilmastosopimus-aikajana>

2005

KIOTON PÖYTÄKIRJA

Kioton pöytäkirja tulee voimaan vuonna 2005. Sen allekirjoittaneet maat sitoutuivat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään vuosien 2008–2012 aikana yhteensä viisi prosenttia vuoden 1990 päästötasosta. Vaatimus koskee rikkaita teollisuusmaita. Yhdysvallat ei osallistu sopimukseen ja Kioton sopimusta kritisoidaan kunnianhimon puutteesta. Kanada vetäytyy sopimuksesta pian tähän vedoten ja monet maat ilmoittavat, etteivät hyväksy sopimuksen velvoitteita.

UN Photo/Mark Garten

Ilmasto lämpenee arktisilla alueilla voimakkaammin kuin muualla maapallolla. IPCC arvioi että Arktis lämpenee 2-9 astetta vuoteen 2100 mennessä.

2007

TIETEEN YKSIMIELISYYS ILMASTONMUUTOKSESTA KASVAA

YK:n alainen hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli (IPCC) varoittaa neljännessä raportissaan erityisesti ilmaston lämpenemisen aiheuttamista äärimmäisistä sääilmiöistä ja merenpinnan noususta. Vuonna 1988 perustettu IPCC kokoaa ja arvioi ilmastonmuutosta koskevaa tieteellistä tietoa. Se on avainasemassa ilmastonmuutoksen ymmärtämisessä kansainvälisesti.

Suomen YK-liitto

LÄHDE: ILMASTOSOPIMUS -AIKAJANA

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys/ilmastosopimus-aikajana>

Bündnis 90/Die Grünen Nordrhein-Westfalen

Mielenosoittajan kyltti Kööpenhaminan ilmastokokouksen aikaan.

2009 KÖÖPENHAMINASTA EI SOPIMUSTA

Joulukuussa 2009 Kööpenhaminan ilmastokokoukselta odotetaan uutta ilmastopimusta, mutta kokous ei onnistu toivotulla tavalla. Lopputuloksena syntyy vain ei-sitova sopimus siitä, että jäsenmaat eivät halua yli kahden celsiusasteen lämpötilannousua maapallon keskilämpötilassa. Tämä on pettymys monille.

UN Photo/Martine Perret

Kuivuus uhkaa ilmaston lämpenemisen myötä yhä useampaa maailman maista.

2010 KAHDEN ASTEEN RAJA

Vuonna 2010 Cancunin ilmastokokouksessa hyväksytään virallisesti YK:n jäsenvaltioiden kesken se, että maat sitoutuvat pitämään maapallon lämpenemisen alle vaarallisenä pidetyn 2 asteen rajan.

Aínhua Goma, Oxfam

Kansalaisjärjestö Oxfamin tempaus Durbanin ilmastokokouksen aikana nosti esiin sitä, miten ilmaston lämpeneminen vaarantaa maailman ruoantuotannon.

2011 TAKARAJASTA SOVITAAN

Neuvottelut ilmastonmuutoksen vastaisista toimista jatkuvat vuosittaisissa YK:n ilmastokokouksissa. Silti uuden ja kattavamman sitovan sopimuksen neuvottelut etenevät hitaasti. Vihdoin Durbanin ilmastokokouksessa vuonna 2011 päätetään, että kaikkia maailman maita koskeva ja laillisesti sitova ilmastopimustus pitää saada aikaan viimeistään vuonna 2015.

Suomen YK-liitto

LÄHDE: ILMASTOSOPIMUS -AIKAJANA

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys/ilmastosopimus-aikajana>

2012 – 2014

UUTTA ILMASTOSOPIMUSTA TYÖSTETÄÄN

Seuraavina vuosina Varsovan ja Liman ilmastokokouksissa sovitaan muun muassa tavoista, joilla uusi ilmastopimus pyritään saamaan aikaan. Maailman maat sopivat valmistautuvansa antamaan omat päästövähennyslupauksensa neuvoteltavan ilmastopimuksen tueksi. Myös ennen vuotta 2020 tehtävistä ilmastotoimista sovitaan enemmän ja luvataan rahoitusta kaikista eniten ilmastomuutoksesta kärsiville kehitysmaille.

2012

KIOTO SAA JATKOA

Kioton pöytäkirjan ensimmäinen kausi päättyi vuoteen 2012. Dohassa ilmastokokouksessa sovitaan jatkosta vuoteen 2020 asti. Yksi suuri ongelma kuitenkin on, että sopimuksessa on mukana enää vain harva maa. EU on Kiotosa edelleen mukana.

Mathias Appel

Tuuli voimalaita.

SEPTEMBER 2015

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

Maailman maiden vuosituhtausvaihteessa sopimat vuosituhtausavoitteet saavuttavat takarajansa vuonna 2015. Syyskuussa YK:n yleiskokouksessa jäsenmaat sopivat uudesta kestävästä kehityksen toimintaohjelmasta. Ohjelmassa on 17 kestävästä kehityksen tavoitetta, joihin kaikki maailman maat pyrkivät vuoteen 2030 mennessä. Yksi tavoitteista on toimia kiireellisesti ilmastomuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.

Suomen YK-liitto

LÄHDE: ILMASTOSOPIMUS -AIKAJANA

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys/ilmastosopimus-aikajana>

OCTOBER 2016

PARIISIN SOPIMUS VOIMAAN

Pariisin ilmastopimus tuli voimaan ennätysnopeasti. Pariisissa päätettiin, että sopimus tulee voimaan kun 55 osapuolta on vahvistanut (eli ratifioinut) sen ja kun ratifioineiden maiden päästöjen osuus on 55 prosenttia maailman päästöistä. Lokakuussa 2016 päästöraja saavutettiin, kun Euroopan unioni ja Kanada ratifioivat sopimuksen. Sitä ennen näin oli tehnyt jo 61 maata, muun muassa Yhdysvallat ja Kiina.

DECEMBER 2015

PARIISIN ILMASTOSOPIMUS

Joulukuussa 2015 Pariisissa pidetään 21. ilmastokokous (COP21), jossa solmitaan uusi, kattava ja oikeudellisesti sitova ilmastopimus, jolla päästöjä vähennetään maailmanlaajuisesti vuodesta 2020 alkaen. Sopimus tähtää siihen, että ilmaston lämpenemisen rajoitetaan selvästi alle kahden celsiusasteen, pyrkien sitäkin parempaan, eli puoleentoista asteeseen verrattuna esiteolliseen aikaan.

UN Photo

Neuvotteluissa oli juhallinen tunnelma Pariisin ilmastopimuksen valmistuttua. Vasemmalta: Christina Figueres, Ban Ki-moon, Laurent Fabius ja François Hollande.

UN Photo / Eskinder Debebe

Donald Trump YK:n yleiskokouksessa.

2017

YHDYSVALLAT PERUUTTAA

Vuonna 2017 Yhdysvaltain uusi presidentti Donald Trump ilmoitti, että maa aikoo jättää sopimuksen. Ilmoitus sai maailmanlaajuisesti paljon kritiikkiä. Käytännössä irtautuminen tulisi voimaan aikaisintaan 2020.

Ilmastoneuvotteluissa marraskuussa samana vuonna Syyria ilmoitti aikovansa liittyä Pariisin sopimukseen, mikä jättäisi Yhdysvallat ainoaksi YK:n jäsenmaaksi, joka aikoo jäädä sopimuksen ulkopuolelle.

Finlands FN-förbund

Finlands FN-förbund är en medborgarorganisation som fokuserar på FN-temata. Förbundet främjar genom sitt breda påverkansnätverk ett internationellt samarbete, där ingen lämnas utanför. Vår vision är att genom samarbete uppnå ett starkt FN och en hållbar framtid.

FN I SKOLAN

Fördjupa dina egna och elevernas kunskaper om FN:s verksamhet, mänskliga rättigheter, fred och säkerhet samt en hållbar utveckling. Här finner du uppgifter, tips och material som kan beställas.

Källa: <https://www.ykliitto.fi/kasvattajille/fn-i-skolan>

Finlands FN-förbund

Öppet skolmaterial: <https://fn.se/engagera-dig/fniskolan/metod-material/>

Film om de globala målen:

<https://fn.se/engagera-dig/fniskolan/metod-material/manskliga-rattigheter-for-klassrummet/kampanjfilm-carolina-kluft/>

Diskussionsfrågor

- De fattigaste i världen drabbas hårdast av klimatförändringar, konflikter och orättvisor, trots att de har bidragit minst till problemen. Varför tror ni att det är så?
- Vi är den första generationen som kan utrota extrem fattigdom. Vilka andra positiva effekter kan det leda till?
- Det är NU vi behöver agera för att kunna skapa en mer hållbar planet för oss att bo på. Vad kan vi göra för att få andra i vår omgivning att inse det och börja hjälpa till?
- Vad kan din skola göra för att vara med och uppfylla de globala målen?

Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda2030

Lähde: <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>

Suomen Yk-liiton sivuilta voi ladata ilmaiseksi Agenda2030-tavoitekortit, joilla voi tutustua tavoitteisiin paremmin opiskelijoiden kanssa erilaisilla tehtävillä:

<https://kauppa.ykliitto.fi/product/kestavan-kehityksen-tavoitteet-tavoitekortit/>

Agenda2030 -kortit

- Esimerkkitehtävä:

1 EI KÖYHYTTÄ

Köyhyysraja

Työskentelyyn tarvitaan tulostettava lomake kustannusten laskemiseen bit.ly/agendakortit1-1

1 EI KÖYHYTTÄ

1. Jos sinulla olisi käytettävissä 1,7 euroa päivässä, mitä kaikkea saisit Suomessa tämän mukaisella kuukausipalkalla (noin 35 € / kk)?
2. Yksin elävän lapsettoman suomalaisen köyhyysraja on 1 229 € / kk. Selvitä ja arvioi, kuinka paljon kotikaupungissasi yksinasuvalla kuluu kuukaudessa rahaa
  - yksiön vuokraan?
  - sähköön ja veteen?
  - puhelinlaskuun?
  - jos syö kerran viikossa pikaruokaravintolassa?
3. Miksi suomalainen köyhyysraja on korkeampi kuin joissain muissa maissa?

Ammatillisen koulutuksen valtakunnallisen kestävyystiekartan toimenpidepolku

- VASKI – Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus vuonna 2030
- <https://sykli.fi/wp-content/uploads/2023/12/Tiekartan-toimenpidepolku-Fl.pptx.pdf>
- VASKI-hanke: VASKI – Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus
- Lähde: <https://vaski.info/>
- [Opetushallituksen rahoittaman ohjelman](#) tavoitteena on tukea [Agenda 2030-tavoitteiden](#) toteutumista ammatillisessa koulutuksessa sekä vahvistaa kestäväää kädenjälkeä
- Mukana on 61 ammatillista oppilaitosta, mikä kattaa suuren osan Suomen ammatillista oppilaitoksista
- Projektin pääpaino on ekologisessa kestävydessä, huomioiden kuitenkin myös sosiaalinen, kulttuurillinen ja taloudellinen kestävyys
- Hankkeen eri teemojen tuloksena syntyy ammatillisen koulutuksen kestävyystiekartta

VASKI-hanke

- Hankkeessamme yhdistyvät kunnianhimoiset tavoitteet, 61:n motivoituneen ammatillisen oppilaitoksen yhteistyö sekä koko ammatillisen kentän laaja osallistaminen hankkeen eri työpaketteihin. Näistä teemoista löytyy jokaiselle jotakin, sillä niissä on keskiössä:
  - [kestävyystiekartta ja verkostokoordinointi \(TP 1\)](#)
  - [viestintäkoordinointi \(TP 2\)](#)
  - [johtamiskäytännöt ja toimintakulttuuri \(TP 3\)](#)
  - [pedagogiset ratkaisut ja oppimisympäristöt \(TP 4\)](#)
  - [osaamisen kehittäminen \(TP 5\)](#)
  - [alueiden ja työelämän kehittäminen \(TP 6\)](#)
  - [hiilijalanjäljen mittaaminen ja seuranta \(TP 7\)](#)
  - [asiantuntijatuki oppilaitosten kestäväen kehityksen ohjelmatyöhön \(TP 8\)](#)

Kestävyystiekartta (fi + swe)

- Lähde: <https://vaski.info/kestavyystiekartta/>

Uusi ilmastolaki 9.6.2022

- Ilmastolaissa säädetään tavoitteet ja puitteet Suomen ilmastopoliitikan suunnittelulle ja sen toteutumisen seurannalle.
- Laki tuli voimaan 1.7.2022.
- Uudet päästövähennystavoitteet verrattuna vuoden 1990 päästötasoon ovat:
  - 60 % vuoteen 2030 mennessä
  - 80 % vuoteen 2040 mennessä
  - 90 % vuoteen 2050 mennessä, pyrkien kuitenkin 95 %:iin
- Lähde: https://ym.fi/documents/1410903/0/Ilmastolaki_HE1_final.pdf/95e84169-7415-926e-9d0a-502e5614e26d/Ilmastolaki_HE1_final.pdf?t=1654770493478
- Ilmastolaki 423/2022
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220423>

Klimatlag 423/2022

- Den finska klimatlagen fastställer mål och ramar för planeringen av Finlands klimatpolitik och för uppföljningen av dess genomförande.
- Den nya klimatlagen trädde i kraft 1.7.2022.
- Nya utsläppsminskningmål i jämförelse med utsläppsnivån 1990:
  - 60% minskning till 2030
  - 80% minskning till 2040
  - 90% minskning till 2050, men målet är att sträva efter en 95% minskning till 2050.
- Källa: <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2022/20220423>

EU, Green deal

Green deal, Euroopan vihreän kehityksen ohjelma

Euroopasta ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa

Lähde: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_fi

Ilmastonmuutos ja ympäristön pilaantuminen ovat perustavanlaatuisia uhkia Euroopalle ja koko maailmalle. Haasteita on paljon, ja niihin pyritään vastaamaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman avulla. Ohjelman tavoitteena on tehdä EU:sta moderni, resurssitehokas ja kilpailukyinen talous, jossa

- vuoteen 2050 mennessä ei enää aiheuteta kasvihuonekaasujen nettopäästöjä
- talouskasvu on erotettu resurssien käytöstä
- ei jätetä ketään ihmistä eikä mitään aluetta jälkeen muista.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma auttaa EU:ta myös selviytymään covid-19-pandemian seurauksista. **Kolmasosa NextGenerationEU-elpymissuunnitelman 1,8 biljoonan euron** investoinneista ja EU:n seitsenvuotisesta budjetista käytetään Euroopan vihreän kehityksen ohjelman rahoitukseen.

Avainluvut

Ensimmäinen
ilmastoneutraali
maanosa

vuoteen 2050 mennessä

Vähintään 55 %:n
vähennys

kasvihuonekaasupäästöissä
vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030
mennessä

3 miljardia puuta

istutettavaksi EU:ssa vuoteen 2030
mennessä

Komissio on hyväksynyt joukon ehdotuksia, joilla EU:n ilmasto-, energia-, liikenne- ja veropolitiikkaa uudistetaan, jotta ne **tukevat tavoitetta pienentää kasvihuonekaasujen nettopäästöjä vähintään 55 % vuoteen 2030 mennessä** verrattuna vuoden 1990 tasoihin. Lisätietoa [Euroopan vihreän kehityksen ohjelman toteuttamisesta](#).

EU, Green deal

EU:s gröna giv

EU vill bli världens första klimatneutrala region

Källa: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sv

Klimatförändringarna och miljöförstörelsen är ett hot mot EU:s och världens fortsatta överlevnad. Med den gröna giv kommer EU att ställa om till en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där

- det inte finns några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050
- den ekonomiska tillväxten har frikopplats från resursförbrukningen
- inga människor eller platser lämnas utanför.

Den gröna giv ska också hjälpa oss att ta oss ur covid-19-krisen. **En tredjedel av de 1,8 miljarder euro** som anslagits till återhämtningsplanen NextGenerationEU och till EU:s långtidsbudget kommer att finansiera den gröna giv.

Viktiga siffror

Första klimatneutrala regionen till 2050

Minst 55 % lägre utsläpp av växthusgaser 2030, jämfört med nivåerna 1990

3 miljarder fler träd ska planteras i EU till 2030

Kommissionen har antagit ett paket med förslag för att anpassa EU:s klimat-, energi-, transport- och skattepolitik så att det går att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990 års nivåer. [Läs mer om hur den gröna giv ska förverkligas](#)

EU, Green deal

Aikajana

- 10.4.2024** Komissio arvioi vuoropuhelua, joita on käyty puhtaasta siirtymästä ja Euroopan muuttamisesta puhtaaksi, resurssitehokkaaksi, oikeudenmukaiseksi ja kilpailukyiseksi taloudeksi
- 27.3.2024** Direktiivi kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä voimaan
- 11.3.2024** Asetus fluoratuista kasvihuonekaasuista voimaan
- 20.2.2024** Poliittinen yhteisymmärrys EU:n uusista ilmanlaatuormeista
-
- 7.12.2023** Poliittinen yhteisymmärrys uusista säännöistä rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi EU:ssa

Tidslinje

- 10 april 2024** Kommissionen presenterar resultaten av en rad dialoger om hur EU kan ställa om till en ren, resurseffektiv, rättvis och konkurrenskraftig ekonomi
- 27 mars 2024** Direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen träder i kraft
- 11 mars 2024** Förordningen om fluorerade växthusgaser träder i kraft
- 20 februari 2024** Politisk överenskommelse om nya luftkvalitetsnormer i EU
-
- 7 december 2023** Politisk överenskommelse om nya regler för att förbättra byggnaders energiprestanda

EU, Green deal

Video englanniksi, video på engelska:

Zero Pollution Package

The 3 Billion Trees Pledge

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_fi

EU vill bli världens första klimatneutrala region

- Klimatförändringarna och miljöförstörelsen är ett hot mot EU:s och världens fortsatta överlevnad. Med den gröna given kommer EU att ställa om till en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där
  - det inte finns några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050
  - den ekonomiska tillväxten har frikopplats från resursförbrukningen
  - inga människor eller platser lämnas utanför.
- Den gröna given ska också hjälpa oss att ta oss ur covid-19-krisen. **En tredjedel av de 1,8 biljarder euro** som anslagits till återhämningsplanen NextGenerationEU och till EU:s långtidsbudget kommer att finansiera den gröna given.
- Kommissionen har antagit ett paket med förslag för att anpassa EU:s klimat-, energi-, transport- och skattepolitik **så att det går att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent till 2030** jämfört med 1990 års nivåer.

Tervetuloa Pohjoismaisen yhteistyön sivustoon

Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti tekevät virallista pohjoismaista yhteistyötä Pohjoismaiden ministerineuvostossa ja Pohjoismaiden neuvostossa. Visionamme on, että Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue.

Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä. Tavoitetta palvelee Pohjoismaiden ministerineuvostossa tehtävä yhteistyö.

Lähde: <https://www.norden.org/fi>

Välkommen till det nordiska samarbetet

Det officiella nordiska samarbetet sker inom ramen för Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet och omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland. Vår vision är att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region.

Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Samarbetet i Nordiska ministerrådet ska bidra till att nå målet.

Källa: <https://www.norden.org/sv>

Green Comp

- Ihmisillä on kasvava tarve kehittää sellaisia tietoja, taitoja ja asenteita, jotka tukevat kestäväää elämäntapaa, työtä ja toimintaa. GreenComp on luotu näihin tarpeisiin vastaamiseksi. GreenComp ohjaa koulutusta ja opastaa yhtenäistä tapaa käsitellä kestävän kehityksen osaamista EU:ssa.
- GreenComp on kestävyysosaamisen viitekehys, joka sisältää yhteisesti hyväksytyn määritelmän siitä, mitä kestävyysosaamisella tarkoitetaan, ja tätä kautta tarjoaa yhteisen perustan oppimiselle ja ohjenuoran opettajille.
- GreenComp on suunniteltu tukemaan elinikäistä oppimista. Se on luotu kaikille oppijoille iästä ja koulutustasosta riippumatta, ja sitä voidaan hyödyntää sekä muodollisissa, epämuodollisissa että arjen oppimistilanteissa. Kestävyystaidot voivat tukea järjestelmälähtöistä ja kriittistä ajattelua, kehittää itseohjautuvuutta ja muodostaa tietoperustan kaikille, jotka kantavat huolta ympäristömme nykyisestä ja tulevasta tilasta.
- GreenComp-osaamiskehyksen tavoitteena on edistää kestävyysajattelua ja auttaa kehyksen käyttäjiä välittämään ja kehittämään tietoja, taitoja ja asenteita, jotka tukevat empaattista, vastuullista ja punnittua ajattelua, suunnittelua ja toimintaa maapallomme hyväksi.
- GreenComp tarjoaa yleisen viitemallin, joka auttaa kaikkia elinikäiseen oppimiseen osallistuvia tahoja suunnittelemaan kestävyysosaamista tukevia oppimismahdollisuuksia. Lisäksi GreenComp auttaa arvioimaan, kuinka kestävyysosaamista koskevan koulutuksen tukemisessa on edistytty.
- GreenComp on käännetty kaikille EU:n virallisille kielille ja sillä pyritään vastaamaan vihreän kehityksen tavoitteisiin.
- Lähde, GreenComp: <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1>

Green Comp

- Människor behöver förbättra och utveckla den kunskap och de färdigheter och attityder som krävs för att leva, arbeta och agera på ett hållbart sätt. GreenComp är ett svar på detta växande behov.
- GreenComp är en referensram för hållbarhetskompetens. Den utgör en gemensam grund för de lärande och en källa till vägledning för lärare, samtidigt som den bidrar med en konsensusbaserad definition av vad hållbarhet som kompetens innebär.
- Den är utformad för att stödja utbildningsprogram för livslångt lärande. Den riktar sig till alla lärande, oavsett ålder och utbildningsnivå och är avsedd för alla lärandesituationer – formella, icke-formella och informella. Hållbarhetskompetenser kan bidra till utvecklandet av ett systeminriktat och kritiskt tänkande och hjälpa den lärande att stärka sin handlingsförmåga, samtidigt som en kunskapsbas tar form för alla som bryr sig om vår planets tillstånd, nu och i framtiden.
- Syftet med GreenComp är att främja ett hållbart tänkesätt genom att hjälpa användarna att utveckla de kunskaper, färdigheter och attityder som krävs för att tänka, planera och agera med empati, ansvar och omsorg om vår planet.
- GreenComp erbjuder en allmän referensmodell som alla som arbetar med livslångt lärande kan använda för att utforma utbildningsmöjligheter för hållbarhetskompetens och för att bedöma framsteg när det gäller att stödja hållbarhetsutbildning.
- GreenComp har översatts till alla EU:s officiella språk.
- Källa, GreenComp (här kan man ladda svenska Green Comp till eget dator):
<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040>

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön tavoitteena on tehdä kiertotaloudesta talouden uusi perusta, jossa tuotanto ja kulutus mahtuvat maapallon kantokyvyn rajoihin. Kiertotalous tarjoaa ratkaisuja hillitä ilmastonmuutosta ja pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen. Kiertotaloudessa luonnonvaroja käytetään kestävämmiin ja ne pysyvät kierrossa pidempään ja turvallisesti.

Ympäristöministeriössä kiertotalouteen liittyvää työtä tehdään rakennetun ympäristön osastolla, ympäristönsuojeluosastolla ja luontoympäristöosastolla.

Kiertotalous, lähde: <https://ym.fi/kiertotalous>

Ympäristöministeriö

Mitä on vihreä siirtymä?

Vihreällä siirtymällä tarkoitetaan muutosta kohti ekologisesti kestävää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin. Kestävä talous nojaa vähähiilisiin sekä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin.

Yrityksissä, teollisuudessa tai vaikkapa kunnassa vihreä siirtymä voi tarkoittaa esimerkiksi investointeja puhtaaseen energiantuotantoon, kiertotalousratkaisuihin ja vetyteknologiaan, ja erilaisten uusien palveluiden ja toimintamallien käyttöönottoa. Eri toimialojen laatimat vähähiilitiekartat ja kestävyysstrategiat ovat tärkeä osa kokonaisuutta.

Lisää tietoa aiheesta, lähde: <https://ym.fi/mita-on-vihrea-siirtyma>

Miljöministeriet

Miljöministeriet har som mål att cirkulär ekonomi ska utgöra den nya grunden för ekonomin, vilket innebär att produktionen och konsumtionen ska hålla sig inom gränserna för jordens bärkraft. Den cirkulära ekonomin erbjuder lösningar på hur klimatförändringen kan begränsas och förlusten av biologisk mångfald stoppas. I en cirkulär ekonomi används naturresurserna på ett hållbarare och säkrare sätt och stannar kvar i kretsloppet en längre tid.

Vid miljöministeriet arbetar avdelningen för den byggda miljön, miljövårdsavdelningen och naturmiljöavdelningen med frågor som rör cirkulär ekonomi.

Cirkulär ekonomi, källa: <https://ym.fi/sv/cirkular-ekonomi>

Miljöministeriet

Vad är den gröna omställningen?

Med grön omställning avses en övergång till en ekologiskt hållbar ekonomi och tillväxt som inte bygger på överkonsumtion av naturresurser och fossila bränslen. En hållbar ekonomi bygger på koldioxidsnåla lösningar och lösningar som främjar cirkulär ekonomi och biologisk mångfald.

I företag, inom industrin eller till exempel i kommuner kan den gröna omställningen betyda till exempel investeringar i ren energiproduktion, lösningar för cirkulär ekonomi och väteteknologi, och införande av olika nya tjänster och verksamhetsmodeller. Sektorspecifika färdplaner för ett koldioxidsnålt samhälle och hållbarhetsstrategier är en väsentlig del av helheten.

- Mer information om detta, källa: <https://ym.fi/sv/vad-ar-den-grona-omstallningen>

Lähde: <https://wwf.fi/uhat/ilmastonmuutos/>

Opetusmateriaalia (sve): <https://wwf.fi/opettajille/opetusmateriaalit/?language=ruotsi>

Aluehallintavirasto/henkilöasiakas

Vihreän siirtymän hankkeet 2023–2026

Millaiset hakemukset voivat saada etusijan?

Etusijan saavat hakemukset, jotka koskevat

- energiantuotantolaitoksia, jotka tuottavat energiaa uusiutuvalla energialla, sekä merituulivoimaloita ja niihin liittyviä vesitaloushankkeita
- uusiutuvaan energiaan tai sähköistämiseen perustuvia fossiilisten polttoaineiden tai raaka-aineiden käyttöä korvaavia teollisuuden hankkeita
- vedyn valmistusta ja hyödyntämistä, lukuun ottamatta vedyn valmistusta fossiilisista polttoaineista
- hiilidioksidin talteenottoa, hyödyntämistä ja varastointia
- akkutehtaita ja akkumateriaalien valmistusta, talteenottoa ja uudelleenkäyttöä.

Hakijan täytyy erikseen pyytää pääsyä etusijamenettelyyn. Pyynnön yhteydessä on esitettävä selvitys ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisesta.

Lähde: <https://avi.fi/vihrea-siirtyma-2023-2026>

Regionförvaltningsverket/privatperson

Projekt inom den gröna omställningen 2023–2026

Hurdana ansökningar kan få företräde?

Företräde ges till ansökningar som gäller

- energiproduktionsanläggningar som producerar energi med förnybar energi samt havsbaserade vindkraftverk och tillhörande vattenhushållningsprojekt
- industriprojekt som ersätter användning av fossila bränslen eller råvaror utgående från förnybar energi eller elektrifiering
- framställning och återvinning av väte, med undantag av framställning av väte av fossila bränslen
- tillvaratagande, återvinning och lagring av koldioxid
- batterifabriker samt tillverkning, återvinning och återanvändning av batterimaterial.

Sökanden ska separat begära om att omfattas av företrädesförfarandet. I samband med begäran ska en utredning läggas fram om hur principen om att inte orsaka betydande skada förverkligas.

Källa: <https://avi.fi/sv/den-grona-omstallningen-2023-2026>

ELY-keskus

Vihreä siirtymä

Vihreällä siirtymällä tarkoitetaan muutosta kohti ekologisesti kestävästä taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin. Kestävä talous nojaa vähähiilisiin sekä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin.

ELY-keskuksen tehtävänä on ympäristöllisten menettelyjen sujuvoittaminen

ELY-keskukset edistävät vihreää siirtymää mm. sujuvoittamalla vihreän siirtymän hankkeiden käsittelyä sekä neuvomalla yrityksiä vihreän siirtymän hankkeissa. Useat vihreän siirtymän hankkeet vaativat toteutuakseen ympäristölupaa, vesilupaa tai kaavamutosta. ELY-keskusten asiantuntijat huolehtivat, että vihreän siirtymän hankkeiden ympäristöä koskevat tarpeet tunnistetaan ajoissa ja varmistavat riittävän yhteydenpidon eri viranomaisten välillä (esim. ympäristöluvan tai ympäristövaikutusten arviointimenettelyn käynnistämisen tarve).

Sujuvoittamisen lisäksi ELY-keskus voi myös toimia vihreän siirtymän hankkeiden rahoittajana. Tukea on tarjolla eri teemoissa mm. yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja kehittämiseen.

Lisää tietoa löydät täältä, lähde: <https://www.ely-keskus.fi/vihrea-siirtyma>

Yleisimmät ympäristölliset viranomaismenettelyt laitoshankkeissa

Ota yhteyttä, ELY-keskus neuvoo sinua eteenpäin!

KUNTA

KAAVOITUS

• yleiskaava
• asemakaava

Asemakaavan muutos kuulemisineen vie vähintään useita kuukausia.

Varmista etenkin uudessa, rakentamista edellyttävässä investointihankkeessa, että kaava mahdollistaa sijoittumisen.

ELY-KESKUS

Mahdollinen YVA-tarveharkinta

noin 1-4 kk

Ympäristövaikutusten arviointi (YVA)

noin 9-18 kk

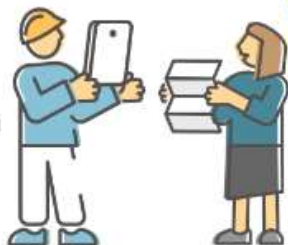
Varaa laajoissa hankkeissa riittävästi aikaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Varmista hankkeen sujuva eteneminen ottamalla yhteyttä viranomaisiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Hyvin tehty hakemus nopeuttaa käsittelyä!

Eri lupia on mahdollista hakea samaan aikaan.

AVI tai KUNTA

AVIn tavoite uuden toiminnan lupakäsittelylle 10 kk.

Ympäristölupa / vesilupa

noin 4-12 kk

Huomioi, että toimintaa ei saa aloittaa ennen lainvoimaista ympäristölupaa tai lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta.

TUKES tai pelastuslaitos

Kemikaali- ja prosessiturvallisuuteen liittyvät luvat

KUNTA

Rakennuslupa

NTM-centralen

Grön övergång

Med grön övergång avses en förändring mot en ekologiskt hållbar ekonomi och tillväxt som inte grundar sig på överkonsumtion av naturresurser och fossila bränslen. En hållbar ekonomi stöder sig på koldioxidsnåla lösningar som främjar cirkulär ekonomi och biologisk mångfald.

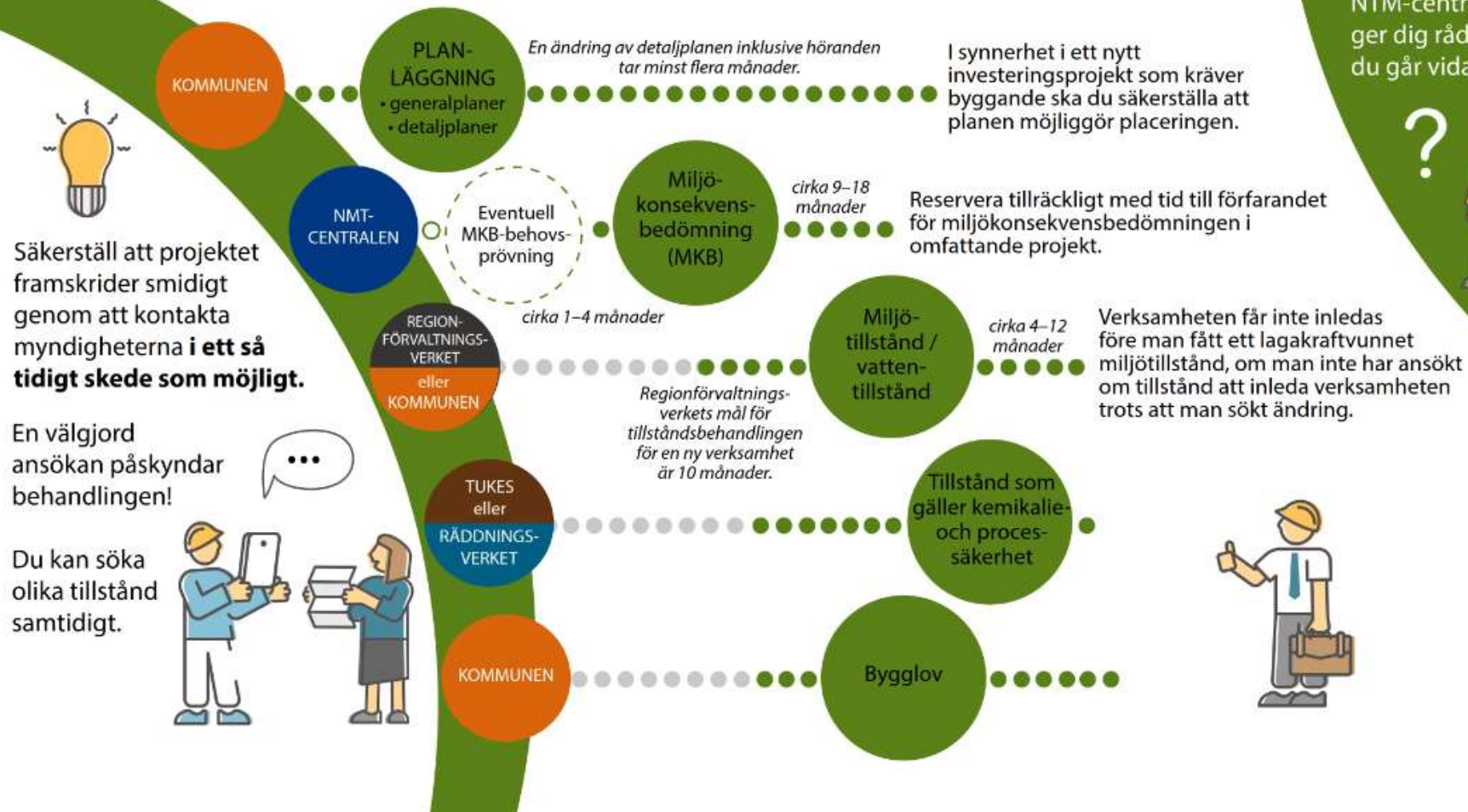
NTM-centralens uppgift är att göra miljöförfarandena smidigare

NTM-centralerna främjar en grön övergång bl.a. genom att göra behandlingen av projekt som gäller grön övergång smidigare samt genom att ge företagen råd i projekt som gäller grön övergång. Flera projekt som gäller grön övergång kräver miljötillstånd, vattentillstånd eller planändring för att kunna genomföras. NTM-centralernas experter ser till att miljöbehoven i projekt som gäller grön övergång identifieras i tid och säkerställer en tillräcklig kontakt mellan olika myndigheter (t.ex. behovet av att inleda ett förfarande för miljötillstånd eller miljökonsekvensbedömning).

Utöver att göra övergången smidigare kan NTM-centralen också finansiera projekt som gäller grön övergång. Stöd erbjuds inom olika teman, bl.a. för företagets tillväxt, internationalisering och utveckling.

- Mera information hittar du här, källa: <https://www.ely-keskus.fi/gron-overgang>

Miljömyndigheternas vanligaste förfaranden vid anläggningsprojekt

Suomen ympäristöopisto, SYKLI

- Syklin tekemiä apumateriaaleja opetukseen:
- Tunne ilmasto, <https://mappa.fi/teemareput/tunne-ilmasto/>
- Ilmastokeskustelukortit, <https://mappa.fi/wp-content/uploads/2022/06/sykli-ilmastokeskustelukortit-a4-tulostusarkit.pdf>

Sitra

Tulevaisuustalona ennakoimme tulevaisuuteen vaikuttavia ilmiöitä, kehitämme ja selvitämme uusia ratkaisuja sekä teemme ennakkoluulottomia kokeiluja yhdessä eri sektoreiden kanssa.

- **Miksi Sitra on olemassa?**

- Eduskunta perusti Sitran 5.12.1967 lahjaksi 50-vuotiaalle itsenäiselle Suomelle. Tuolloin tulevaisuustalo Sitran tehtäväksi annettiin huomisen menestyvä Suomi. Sitran rooli yhteiskunnassa on vaihdellut vuosikymmenten saatossa, mutta tehtävä on pysynyt samana. Sitran ydinrooli onkin luoda edellytyksiä Suomen uudistumiselle. Sitran tehtävä on määritelty [Sitra-lakiin](#).

- Lähde: <https://www.sitra.fi/>

Sitra

- Sitra, 100 fiksua arjen tekoa:
  - <https://www.sitra.fi/hankkeet/100-fiksua-arjen-tekoa/#100-fiksua-tekoa>
- Elämäntapatesti
  - <https://elamantapatesti.sitra.fi/>
- Tulevaisuusaineistoja opettajille ja kasvattajille
  - <https://www.sitra.fi/tulevaisuusaineistot-opettajille-ja-kasvattajille/>
- Lukioon ja ammattikouluun mm. [Circula-peli](#), [Circular Classroom](#), [Elämispeli My2050](#), [Kaupunkitapahtuman projektikurssi](#), [Kestävä kehitys opetuksessa](#), [Kiertotalous tutuksi - oppimateriaali](#), [Koulutus- ja opetusmateriaalia hyönteisten hyödyntämisestä ravitsemisalalla](#), [Opopassi](#), [TATin bisneskurssit](#)

Ekoenergy

Voittoa tavoittelematon ympäristömerkki

EKOenergia on kansainvälinen ja voittoa tavoittelematon ympäristömerkki energialle (uusiutuva sähkö sekä uusiutuva kaasu, lämpö ja jäähdytys).

Uusiutuvuuden lisäksi EKOenergia-merkitty energia täyttää myös [kestävyysskriteerimme](#) ja rahoittaa [hankkeita, joilla torjutaan energiaköyhyyttä](#).

- **EKOenergy: the renewable energy ecolabel**
- https://www.youtube.com/watch?v=h0_1_2Qg1M&t=7s
- Lähde: <https://www.ekoenergy.org/fi/>

Motiva

Motiva – valtion kestävä kehityksen yhtiö

Olemme valtion kestävä kehityksen yhtiö, joka kannustaa energian ja materiaalien tehokkaaseen ja kestäväan käyttöön. Tarjoamme julkishallinnolle, yrityksille, kunnille ja kuluttajille tietoa, ratkaisuja ja palveluja, joiden avulla ne voivat tehdä resurssitehokkaita, vaikuttavia ja kestäviä valintoja.

Yritysvastuuraportti: <https://www.motiva.fi/motiva/yritysvastuuraportti>

Företagsansvarsrapport, Företagsansvarsrapport för 2022 publiceras endast som nätpublikation på finska.

Kestävä kuluttaminen ja hankinnat: https://www.motiva.fi/koti_ja_asuminen/kestava_kuluttaminen_ja_hankinnat

Hållbar förbrukning och anskaffningar:

https://www.motiva.fi/sv/hem_och_boende/hallbar_forbrukning_och_anskaffningar

- Menestystarinoita: <https://www.motiva.fi/motiva/menestystarinoita>
- Lähde: <https://www.motiva.fi/motiva> / Källa: <https://www.motiva.fi/sv>
- YouTube-video, vähäpäästoiset työkoneet verkkokurssista, kaikille avoin ja maksuton: <https://www.youtube.com/watch?v=As5e44Uflfw&t=8s> tai verkkokurssit: <https://motiva-verkkokurssit.fi/>

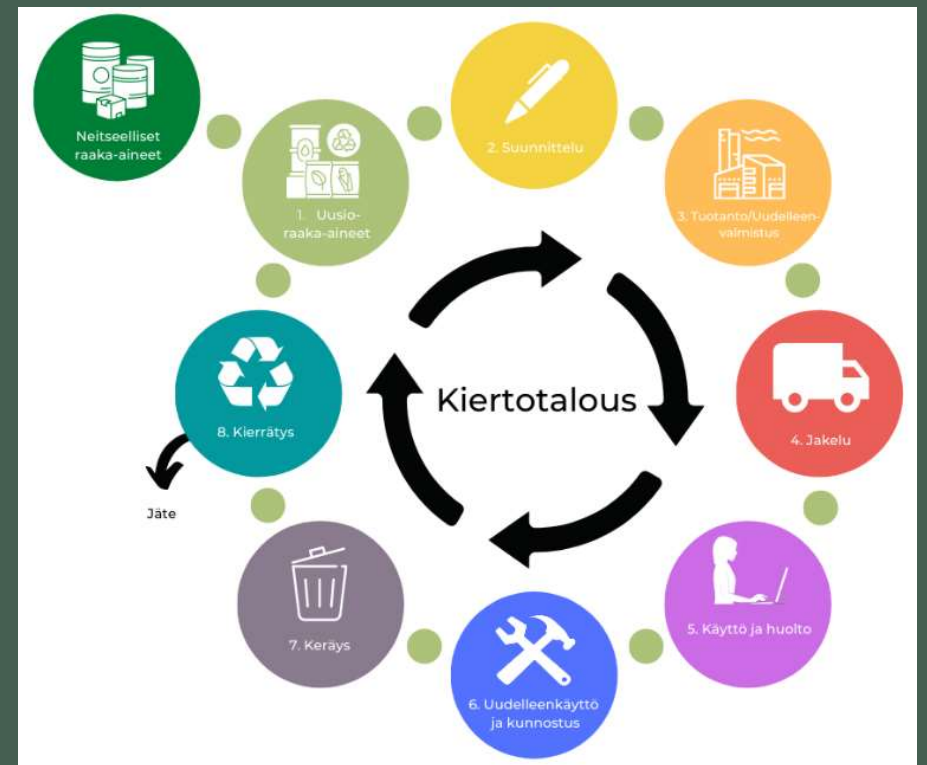
Monien yritysten tavoitteina tällä hetkellä on

- Siirtyä lineaarisesta taloudesta kiertotalouteen

Lineaarinen talous

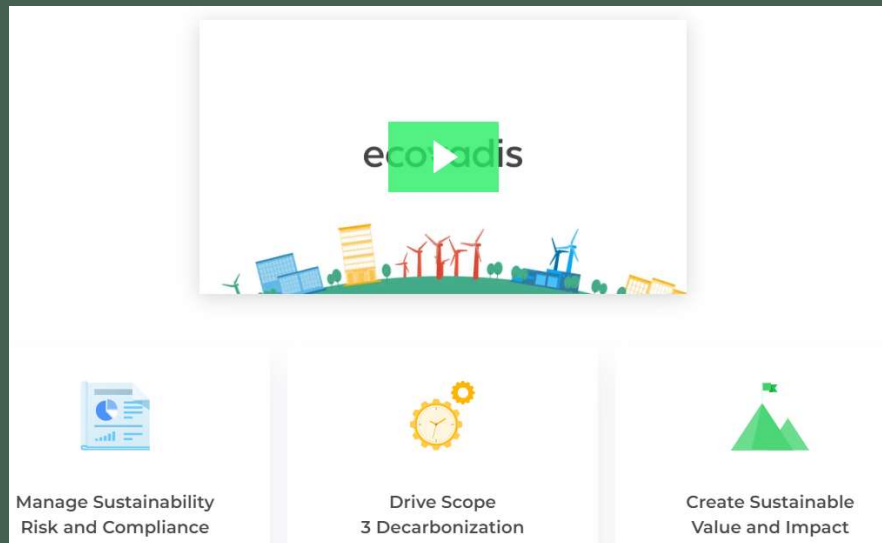

<https://kiertotaloudestakasvu.fi/1-kiertotalouden-tausta-ja-tarpeellisuus/>

Ecovadis

EcoVadis helps you manage ESG risk and compliance, meet corporate sustainability goals, and drive impact at scale by guiding the sustainability performance improvement of your company and your value chain.

<https://ecovadis.com/>

EPD-todistus

EPD perustuu standardiin EN 15804, ja siten sen sisältö on tarkkaan määritelty. Se on tapa ilmoittaa tuotteen ympäristövaikutukset yhteismitallisella tavalla, jolloin tuotteiden vertailu on mahdollista. Tietokannassa julkaistut EPD:t on todennettu riippumattoman kolmannen osapuolen toimesta, joka lisää selosteen luotettavuutta ja arvostusta. Todennus on myös tärkeä osa EPD:ssä käytettävää ISO 14025 standardia.

EPD tuo useita hyötyjä

EPD:n avulla rakennustuotteen valmistaja varmistaa tuotteensa sopivuuden rakentamisen koko arvoketjuun ja huomioi tilaajan, suunnittelijan, urakoitsijan sekä käyttäjän vaatimukset. EPD osoittaa ympäristövaikutusten lisäksi myös sen parantamismahdollisuudet sekä prosessien, käytettyjen raaka-aineiden kuin energiatehokkuuden osalta. Se tuo myös monia muita hyötyjä yritykselle, kuten:

- osoittaa yrityksen sitoutumista kestävään kehitykseen
- mahdollistaa tuotekehityksen myös ympäristö- ja energiatehokkuuden osalta
- on erottautumistekijä markkinoilla
- varmistaa tuotteen kilpailukykyä
- tukee yrityksen prosessikehitystä ja strategista suunnittelua
- on osa markkinointia ja viestintää
- voi olla vaatimuksena tietyissä rakennushankkeissa
- mahdollistaa asiakkaalle tuotteen vertailun toisiin vastaaviin tuotteisiin
- antaa pisteitä rakennusten ympäristösertifioinnissa (esim. LEED ja BREEAM)
- lisää avoimuutta
- tekee näkyväksi yrityksen tekemät investoinnit esimerkiksi tuotantoon tai uusiutuvaan energiaan

EPD-todistus

Mihin standardeihin EPD perustuu?

Rakennustuotteiden ympäristöselosteet ovat tyypin III ympäristöselosteita, ja niitä säätelevät standardit ISO 14025 ja EN 15804. Ne sisältävät määrällisesti ilmaistavaa ympäristötietoa eurooppalaisella yhdenmukaistetulla tavalla. Tiedot tuotetaan elinkaariarvioinnin (LCA - Life Cycle Assessment) perusteella.

Oleellisena osana toimivat tuoteryhmäsäännöt (PCR – Product Category Rules), jotka ovat täydentäviä ohjeita standardeille ja asettavat tiettyjä tarkennuksia EPD:n laadinnassa. Se varmistaa, että saman tuoteryhmän tuotteet lasketaan samalla tavalla. Rakennustuotteiden osalta standardi on EN 15804:2012+A2:2019.

Ympäristöön liittyvät vaatimukset tulevat kasvamaan tulevaisuudessa myös rakentamisessa ja sitä kautta rakennustuotteissa. **Suomessa 1.1.2025 voimaan astuva uusi rakennuslaki** edellyttää, että rakennuksille laaditaan materiaaliseloste ja ilmastaselvitys. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että käytetyistä tuotteista on oltava materiaalitietojen lisäksi myös todennetut hiilijalanjälki- ja hiilikädenjälkitiedot. EPD ympäristöseloste on kattava kokonaisuus ja vastaa kasvaviin ympäristövaikutusten raportointitarpeisiin.

EPD-todistus

Euroopan Green Deal ja Corporate Sustainability Reporting -direktiivi (CSRD) asettavat vaatimuksia suurempien yritysten suorituskyvyn ja vaikutusten raportoinnille ekologisen ja sosiaalisen kestävyden puitteissa. Alihankintaketjujen myötä vaatimukset ulottuvat myös pienempiin toimijoihin. EPD:n perustana olevat tiedot voidaan sisällyttää vastuullisuusraporttiin ja siten helpottaa raportointiprosessia. Myös rakennusten ympäristösertifikaatit LEED ja BREEAM hyötyvät rakennustuotteiden EPD ympäristöselosteista.

Ympäristövaatimukset tulevat muutaman vuoden päästä vaatimuksena myös CE-merkintään. Seuraamme tämän etenemistä ja pidämme asiakkaamme ajan tasalla tulevista muutoksista ja vaatimuksista.

- Lähde: https://www.kiwa.com/fi/fi/palvelumme2/sertifiointi-arviointi-ja-todentaminen/epd-ymparistoseloste-rakennustuotteille/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwoa2xBhACEiwA1sb1BB-LEjJZsfqsmZqq6PIQEbdSMEJ-DWChHCxoZeZwf9Sq4m1ltMp2fBoCJCsQAvD_BwE

Miljövarudeklaration EPD för byggprodukter

Genom en miljöproduktdeklaration EPD (Environmental Product Declaration) får tillverkaren möjligheten att visa upp produktens miljöpåverkan under hela sin livstid, bland annat energianvändning, utsläpp av växthusgaser och återvinningspotential.

EPD visar produktens miljöpåverkan

En EPD tas fram med hjälp av [produktens livscykelanalys](#). Informationen och datan beskriver produktens miljöprestanda och verifieras av en oberoende tredje part. En EPD kan peka ut miljömässig förbättringspotential över hela produktionskedjan. EPD ökar konkurrenskraften, främjar företagarnas image och strävan mot att nå sina hållbarhetsmål.

Miljövarudeklarationer (EPD) är typ III miljödeklarationer och regleras av standarden SS-EN ISO 14025. Produkter värderas på basis av en produkts kategoriregel (Product Category Rules – PCR) som säkerställer att produkter från samma grupp/art analyseras på samma sätt. Det garanterar att den deklarerade informationen grundas på samma livscykelanalys (LCA) - regler och samma miljö- och klimatindikatorer. EPD för byggprodukter använder standarden SS-EN 15804:2012+A2:2019 som PCR.

Miljövarudeklaration EPD för byggprodukter

Vem behöver EPD (Environmental Product Declaration)?

Främst för byggvarutillverkare som vill visa upp produktens miljöpåverkan och dess lämplighet för miljöcertifieringssystem som t.ex. Miljöbyggnad eller Breeam blir EPD ett grundläggande verktyg. För miljövarudeklaration byggprodukter är EPD relevant för att bedöma byggnadens klimat- och miljöpåverkan under sin livstid. Därutöver kan EPD ge fördelaktiga värde för produkter som ska ingå i en klimatdeklaration för byggnader. Exempel på miljöpåverkanskategorier kan vara global uppvärmningspotential, försurningspotential, resursbehov etc.

Vad visar en EPD miljöproduktdeklaration?

EPD tillhandahåller information om levnadslängd och effekterna av underhåll för byggprodukter. Dessutom ger EPD information om användningen av sekundära material, bränsle, förnybar energi och material i produktionen. En miljöproduktdeklaration avslöjar hur pass återbrukbart ett material är. Det möjliggör för arkitekter, projektörer och byggare att skapa hållbara byggnader som kan ingå i det cirkulära byggandet.

[Läs mer vad en EPD Miljövarudeklaration är](#)

Miljövarudeklaration EPD för byggprodukter

Förenkla upphandling av byggmaterial

Upphandling av byggmaterial utifrån hållbarhetskrav blir lättare om det finns miljövarudeklarationer för byggprodukter som blir jämförbara med varandra eftersom EPD använder samma PCR och livscyklifaser. För att jämföra olika byggprodukter är det viktigt att känna till vilka ytterligare material och arbeten det krävs för att skapa samma produktprestanda och vilka skillnader det finns i hänseende till produktens levnadslängd, underhåll, återbruk eller avfallshantering.

[Läs mer om fördelarna med EPD här](#)

European Green Deal: EPD underlättar CSRD-direktivet

EPD blir obligatoriska i allt fler länder, speciellt inom Europeiska Unionen. Med den nya European Green Deal och Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) ställs krav på rapportering av prestationsförmågan och påverkan inom den ekologiska och sociala hållbarheten av större företag. Här kan informationen och datan som ligger till grund för EPD ingå i hållbarhetsrapporten och underlätta rapporteringsprocessen.

[Mer information hur du tar fram miljövarudeklaration byggprodukter finns här](#)

Källa: <https://www.kiwa.com/se/sv/tjanster/certifiering/produktcertifiering/epd-for-byggprodukter/>

Tieto käyttöön

- Esimerkkejä raporteista ja tiedotteista joita tieto käyttöön julkaisee:
- **Merituulivoiman edistäminen**
- Tuulivoimalla on merkittävä rooli Suomen tavoitteessa saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Suomen merialueilla on tunnistettu valtavasti potentiaalia tuottaa puhdasta sähköä ja hankekehittäjien kiinnostus Suomen merialueita kohtaan on kasvanut merkittävästi niin aluevesillä kuin talousvyöhykkeelläkin.
- Lähde: <https://tietokayttoon.fi/julkaisut/raportti?pubid=URN:ISBN:978-952-383-063-9>
- **Merialuesuunnitelma ja merituulivoima talousvyöhykkeellä**
- Lähde: <https://tietokayttoon.fi/julkaisu?pubid=46701>

LAPIN GREEN DEAL -TIEKARTTA

Lapin Green Deal -kokonaiskuva
Teemakohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet
Toimijoiden roolit Lapin vihreässä siirtymässä
Johtopäätökset ja suuntaviivat eteenpäin

Lähde: https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2021/09/VALMIS_Lapin-Green-Deal-tiekartta_290921.pdf

PROJEKTIN TAUSTA JA
TAVOITTEET

PROSESSI JA
MENETELMÄT

TYÖN
LOPPUTULOKSET

Rinki

- Huolehditaan yhdessä siitä, että pakkaus kiertää
- Tillsammans ser vi till att förpackningar återvinns

Lajittelukoulu;

- <https://rinkiin.fi/lajittelukoulu/>

Sorteringskola;

- <https://rinkiin.fi/sv/sorteringsskola/>

Ringillä on monta erilaista YouTube-videoa lajitteluista. Heidän sivuilta löytyy myös kierrätyskartta, josta näkee lähimmät kierrätyspisteet ja mitä niissä voi lajitella.

Rinki har många olika YouTube-video om sortering. På deras hemsida finns också karta om återvinningsplatser som du ser vilka är närmaste dig och vad kan du sortera där.

Lähde/Källa:

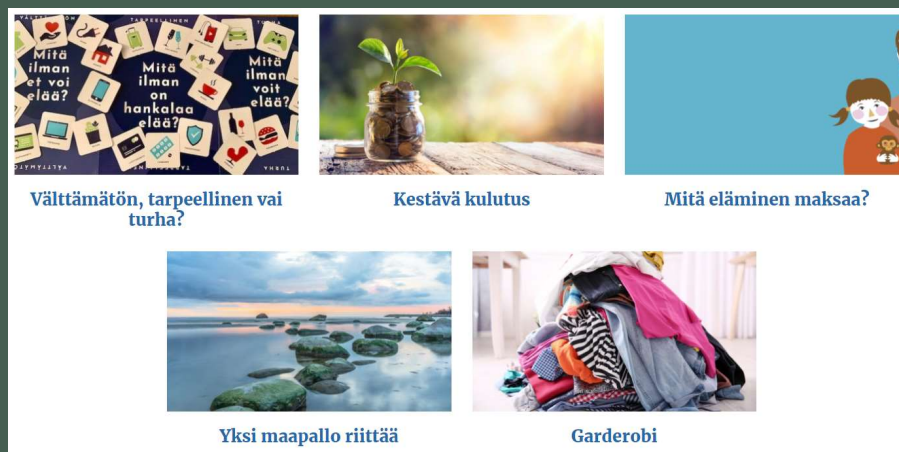
- <https://rinkiin.fi/>
- <https://rinkiin.fi/sv/>

Martat

Martat ovat edistäneet kestävää arkea 125 vuotta. Tänään tarvitsemme entistäkin enemmän tekoja huomista varten. Olemme koonneet Kestävä arki -sivuille tietoa arkisten valintojen vaikutuksista sekä ratkaisuja, joilla voit vaikuttaa ympäristön tilaan.

Hyviä vinkkejä: Omat rahat/ Kestävä kulutus

Hyviä vinkkejä ja videoita (esim. Näkymätön jäte – farkut, näkymätön jäte -kännykkä, on aika siirtyä kiertotalouteen)

Korttipeli: välttämätöntä, tarpeellista, turhaa?: <https://h5p.org/h5p/embed/649225>

- Lähde: <https://www.martat.fi/omat-rahlat/kestava-kuluttaminen/>

Marthaförbund

- En bättre värld, en vardag i taget

- Marthaförbundet har bra tips till vardagskunskap, hållbar vardag:

Tex. KLIMATSMART VARDAG – FEMTON STEG MOT ETT MINDRE KLIMATAVTRYCK, BLI EN ANSVARFULL KONSUMENT OCH 5 KONKRETA TIPS: SÅ HÄR TÄNKER DU KLÄDSMARTH

- Källa: <https://www.martha.fi/vardagskunskap?cat=hallbar-vardag&cat-id=24&page=1>

Teknisen kaupan liitto

Vastuullisuus

• 1. Taloudellinen vastuullisuus:

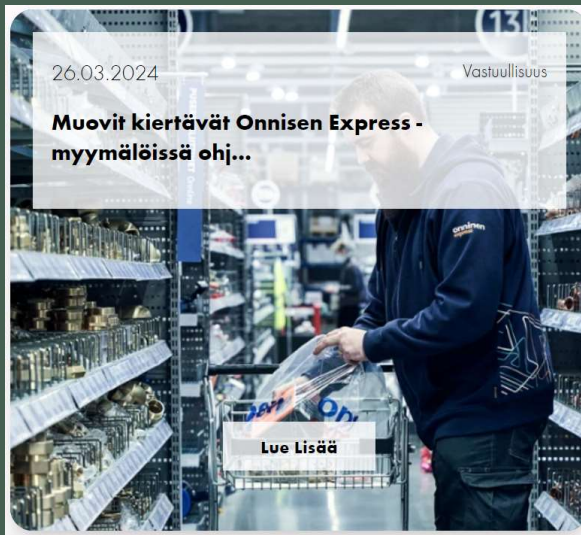
- kannattavuus, kilpailukyky, tehokkuus
- toiminnan jatkuvuus ja riskienhallinta
- vastaamista omistajien tuotto-odotuksiin
- vastaamista annettuihin asiakaslupauksiin
- osallistumista yhteiskunnan taloudellisen hyvinvoinnin tuottamiseen
- 2. Ympäristövastuullisuus:
- osaamista ja taloudellisia edellytyksiä ympäristövastuiden hoitamiseksi
- tehokas ja säästävä luonnonvarojen käyttö
- ilmastonmuutoksen torjunta

- kierrätys ja uudelleenkäyttö
- tuottajavastuiden toteuttaminen lainmukaisesti ja turvallisesti
- 3. Sosiaalinen vastuullisuus:
- yritystoiminnan läpinäkyvyys ja pitkäjänteisyys
- henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen
- harmaan talouden ja korruption torjuminen
- vastuullisuus hankintaketjuissa
- huolehtimista tuotteiden ja palvelujen lainmukaisuudesta
- yhteistyötä lähiympäristön ja viranomaisten kanssa
- hyviä toimintatapoja ja yhteistyötä yritysverkostoissa

<https://tekninen.fi/liitto/vastuullisuus/>

Teknisen kaupan liitto

- Uutishuone/ Vastuullisuus: yritysesimerkkejä, lähde: <https://tekninen.fi/uutishuone/>

Laskureita

- [Ekokompassi](#)
- [Green Office](#)
- [Laskureita ympäristövaikutusten arviointiin ja seurantaan](#)
- [Ilmastodieetti](#)
- [Ruokahävikkilaskuri](#)
- [Vesijalanjälkilaskuri](#)
- [Julkisen taideteoksen ympäristölaskuri](#)

- Lähde: <https://www.materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Tyokalut/Laskurit>

Mål och metoder

- Projekten PlastLIFE och Circwaste får finansiering av Europeiska Unionens LIFE-program. Materialet reflekterar enbart synsätt av projekten, och varken CINEA eller Europeiska kommissionen är ansvarig för materialets innehåll.

- Källa: https://www.materiaalitkiertoon.fi/sv-FI/Mal_och_metoder

Europeiska kommissionens paket för kretsloppssamhället

Den finska regeringens mål för cirkulär ekonomi

Finlands vägkarta för cirkulär ekonomi

Den riksomfattande avfallsplanen

Finlands Färdplan för plast

Kommuners, områdens och företagens mål

Testejä!

- **Ilmastodieetti**

- https://ilmastodieetti.ymparisto.fi/ilmastodieetti/?_gl=1*11f6o66*_ga*MzM5Mzk3NzYuMTcxMjgxOTA2OQ..*_ga_9X8N273JDE*MTcxMjgxOTA2OS4xLjAuMTcxMjgxOTA3Ni4wLjAuMA..#/

- **Open CO2.net**

- https://www.openco2.net/fi/kauppa?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwIN6wBhCcARIsAKZvD5jNLn9VZbOMAHYAREsN_p4pPStFM9_yRbYpjKnDu0vdc-ftHe-WPwsaAiFIEALw_wcB

Lisää yritysesimerkkejä:

- **Destia**, Vastuullisuus, lähde: <https://www.destia.fi/tietoa-meista/vastuullisuus/>
- <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7171496192214863875/>
- **Neste**, Vastuulliset ratkaisut, lähde: <https://www.neste.fi/vastuulliset-ratkaisut>
- **Valio**, Vastuullisuus, lähde: https://www.valio.fi/vastuullisuus/?_gl=1*iikdoz*_up*MQ..&gclid=Cj0KCQjw_qexBhCoARIsAFgBletZKL4_Ln0kuC2pcNW95avRktFu8e4QXSkJqd38wsSK5YDuNTuPI5AaAmNmEALw_wcB&gclid=c=aw.ds
- **Nokian Renkaat**, yritysvastuuraportti 2022, lähde: <https://nokiantyres.studio.crasman.fi/pub/web/attachments/publications/Nokian%20Renkaat%20yritysvastuuraportti%202022.pdf>

Lisää yritysesimerkkejä:

- **Vaasan sähkö**, Vastuullisuustyö Vaasan Sähkö –konsernissa, lähde:
https://www.vaasansahko.fi/vastuullisuustyö-vaasan-sahko-konsernissa/?_gl=1*1xb9611*_up*MQ..&gclid=Cj0KCQjw_qexBhCoARIsAFgBleshlaYknp9VdwRgeQ2y29D1i7bSwkgvy0eyg-Q77BRNhjDQZnvsH_EaAuw5EALw_wcB
- **Vasa elektriska**, Hållbarhetsarbete i koncernen Vasa Elektriska, källa:
https://www.vaasansahko.fi/sv/hallbarhet-i-koncernen-vasa-elektriska/?_gl=1*64924b*_up*MQ..&gclid=Cj0KCQjw_qexBhCoARIsAFgBleshlaYknp9VdwRgeQ2y29D1i7bSwkgvy0eyg-Q77BRNhjDQZnvsH_EaAuw5EALw_wcB

Lisää yritysesimerkkejä:

- **SEO** – vastuullisella tiellä vuodesta 1978, lähde: <https://seo.fi/vastuullisuus/>
- **Rakentamisen kiertotalouden sanakirja**, lähde: <https://figbc.fi/julkaisut/rakentamisen-kiertotalouden-sanakirja>
- **Metso**, Ympäristöystävällistä toimintaa, lähde: <https://www.metso.com/fi/yritys/vastuullisuus/ymparistoystavallista-toimintaa/>
- **Metso**, Att arbeta tillsammans för att minska koldioxidutsläppen
- <https://www.metso.com/sv/>

Posti

Välitämme ympäristöstä

Olimme maailman ensimmäinen hiilineutraali posti vuonna 2011. Vuonna 2030 välitämme kaiken ilman fossiilisia polttoaineita. Kehitämme ratkaisuja kiertotalouteen. Tutustu vastuullisuusmatkaamme ja tule mukaan! Lähde: <https://www.posti.fi/fi/monin-eritavoain/ymparistosta>

Postin vastuullisuusraportit: <https://www.posti.fi/fi/monin-eritavoain/ymparistosta/vastuullisuusraportit>

Postin vastuullisuus-webinaarit 2024

Lähde: <https://minun.posti.fi/webinaarit>

Osallistun Postin seuraaviin webinaareihin ^{*}

- 16.5. klo 9-10 Hiilidioksidin talteenotto nettonollan mahdollistajana
- 12.9. klo 9-10 Miksi jokaisen yrityksen täytyy kiinnostua ihmisoikeuksista?
- 13.11. klo 9-10 Datan ja teknologian rooli vastuullisuustyössä

Alko

Tuotteiden vastuullisuus

Alkon myymät tuotteet tulevat ympäri maailmaa ja hankintaketjut ovat monimutkaisia. Parannamme tuotteiden vastuullisuutta yhdessä muiden pohjoismaisten alkoholimonopolioiden sekä tavarantoimittajien kanssa.

Myös asiakas voi vaikuttaa esimerkiksi valitsemalla Vihreä valinta -symbolilla merkityn tai eettisen sertifikaatin saaneen tuotteen sekä kierrättämällä juomapakkaukset oikein.

Lähde: <https://www.alko.fi/vastuullisesti/tuotteiden-vastuullisuus/juoman-pakkausmateriaalilla-on-merkittava-ilmastovaikutus>

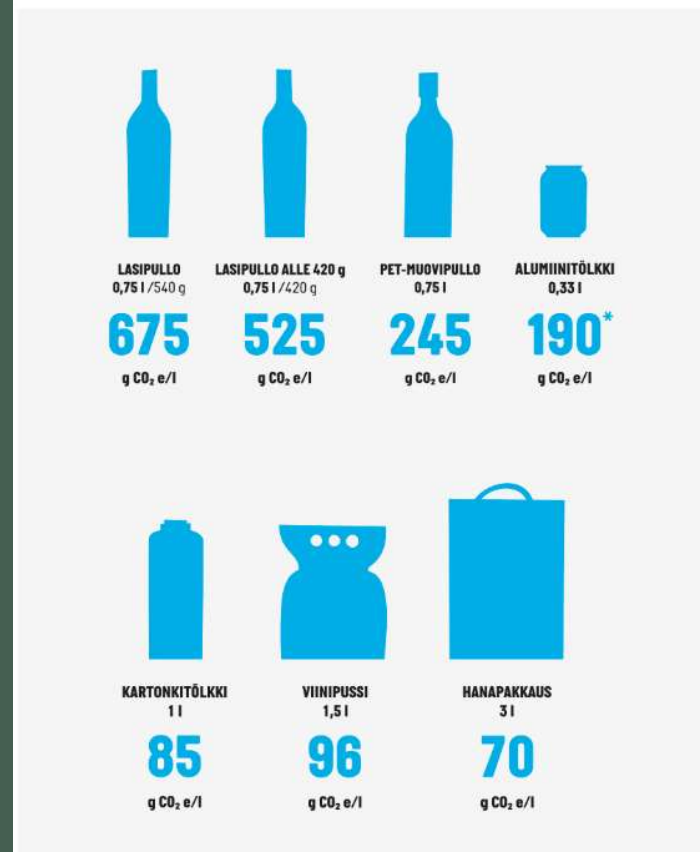
Alko

Juomapakkauksella ja sen valmistamisella on merkittävä osuus juoman hiilijalanjäljestä, viinillä jopa 46 prosenttia. Tutkimusten mukaan viinipakkauksissa suurimmat ilmastovaikutukset juomalitraa kohden ovat perinteisellä lasipullolla. Pienin hiilijalanjälki on hanapakkauksella, jonka jälkeen tulevat kartonkitölkki, viinipussi, alumiinitölkki, PET-muovipullo ja kevyempi lasipullo. Pakkauksen paino ja kokoluokka vaikuttavat merkittävästi pakkauksen hiilijalanjälkeen.

Lähde:

<https://www.alko.fi/vastuullisesti/tuotteiden-vastuullisuus/juoman-pakkausmateriaalilla-on-merkittava-ilmastovaikutus>

Eri viinipakkausten hiilijalanjäljet juomalitraa kohden:

* Alumiinitölkkin laskelmassa on käytetty muista poikkeavia tietolähteitä.

Alko

Produktens hållbarhet

De produkter som säljs av Alko kommer från hela världen, och leveranskedjorna är komplexa. Vi kommer att förbättra produkternas hållbarhet tillsammans med de andra nordiska alkoholmonopolen och leverantörerna.

Kunden kan också påverka till exempel genom att välja en produkt märkt med symbolen "Grönt val" eller en som fått ett etiskt certifikat, och genom att återvinna dryckesförpackningar korrekt.

Källa: <https://www.alko.fi/sv/ansvarsfullt/produktens-hallbarhet>

Alko

Dryckesförpackningen och dess tillverkning utgör en betydande andel av dryckens ekologiska fotavtryck. När det handlar om vin står förpackningen för upp till 46 procent av produktens klimatkonsekvenser.

Alko siktar på att minska dryckesförpackningars klimatpåverkan med 50 procent till 2030 jämfört med situationen 2020.

Lättare material har mindre klimatkonsekvenser

Enligt studier har vinlådor, vintetrar och vinpåsar de minsta koldioxidavtrycken och miljökonsekvenserna per liter dryck. Även aluminiumburkars koldioxidavtryck är mindre än för plast- och glasflaskor, om burken består av minst 70 procent återvunnet aluminium, vilket är den genomsnittliga andelen. Trots användning av återvunnet aluminium är burkarnas koldioxidavtryck dock större än för andra lätta förpackningar.

Källa: <https://www.alko.fi/sv/ansvarfullt/produktens-hallbarhet/forpackningsmaterialet-for-drycker-medfor-stora-klimatkonsekvenser>

Eri viinipakkausten hiilijalanjäljet juomalitraa kohden:

LASIPULLO
0,75 l / 540 g

675

g CO₂ e/l

LASIPULLO ALLE 420 g
0,75 l / 420 g

525

g CO₂ e/l

PET-MUOVIPULLO
0,75 l

245

g CO₂ e/l

ALUMIINITÖLKKI
0,33 l

190*

g CO₂ e/l

KARTONKITÖLKKI
1 l

85

g CO₂ e/l

VIINIPUSSI
1,5 l

96

g CO₂ e/l

HANAPAKKAUS
3 l

70

g CO₂ e/l

Paulig

- Pauligin vastuullisuusohjelma vuodelle 2030 perustuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin ja jakautuu kolmeen painopistealueeseen sekä tavoitteeseen:

TAVOITE

70 % liikevaihdostamme tulee tuotteista ja palveluista, jotka edistävät ihmisten ja planeetan terveyttä ja hyvinvointia

TAVOITE

100 % riskialueilta tulevista raaka-aineista on peräisin vastuulliseksi varmennetuista lähteistä (3. osapuolen varmentama)

Keskeiset mahdollistajat: Resurssitehokkuus, avoimuus, yhteistyö, dialogi, data, uudistava maanviljely, kiertotalous

TAVOITE

50 % vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä arvoketjussa

80 % vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä omissa toiminnoissa

Kierrätettävät pakkaukset, jotka on valmistettu uusiutuvista tai kierrätetyistä materiaaleista

50 % vähemmän ruokahävikkiä arvoketjussa

Tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteemme ovat Science Based Targets -aloitteen hyväksymät

Lähde: <https://www.pauligroup.com/fi/vastuullisuus>

Paulig

- Pauligs hållbarhetsstrategi för 2030 grundar sig på FN:s globala mål för hållbar utveckling och består av tre insatsområden och mål:

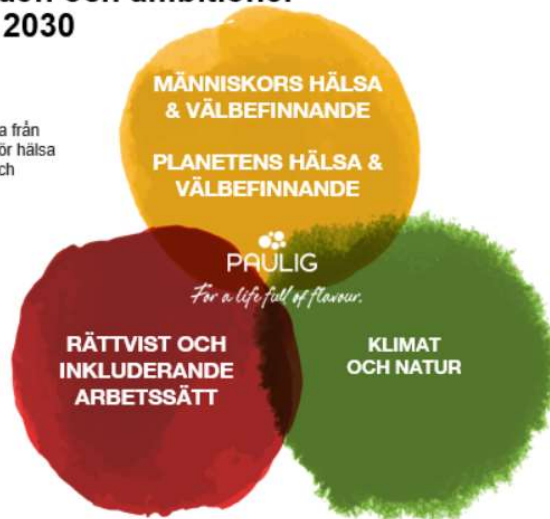
Pauligs fokusområden och ambitioner inom hållbarhet till 2030

Ambition:

70 % av vår omsättning ska komma från produkter och tjänster som möjliggör hälsa och välbefinnande för människor och planet

Ambition:

100 procent av råvarorna från högriskområden kommer från hållbara källor som verifierats av externa parter

Ambition:

80 % lägre utsläpp av växthusgaser från den egna verksamheten.
50 % lägre utsläpp av växthusgaser i vår värdekedja.
Alla våra förpackningar ska vara återvinningsbara och tillverkas av förnybara eller återvunna material.
50 % lägre matsvinn i vår värdekedja.

VIKTIGA MÖJLIGGÖRANDE FAKTORER: Resurseffektivitet, transparens, partnerskap, dialog, data, regenerativt lantbruk, cirkulär ekonomi

Källa: <https://www.pauligroup.com/sv/hallbarhet>

Paulig, on aika laskea hävikkiä

- Ruokatuotannossa ja –kulutuksessa syntyy hävikkiä, jolla on vaikutuksia sekä ympäristöön että talouteen.
- Suomessa kotitalouksien ruokahävikki on vuosittain arviolta **noin 25 kiloa** henkilöä kohden.
- Rahassa mitattuna hävikin arvo on vuositasolla noin **500 miljoonaa euroa**.
- Ruokahävikkiä syntyy väijäämättä, mutta hävikin määrää voidaan vähentää sekä ruoantuotannossa että kodeissa.
- Ruokahävikkiprojektin tavoitteena on kiinnittää huomiota ruokahävikkiin, auttaa arvioimaan, paljonko omassa kotitaloudessa syntyy ruokahävikkiä ja innostaa hävikin vähentämiseen.

Paulig, on aika laskea hävikkiä

- Ruokahävikkilaskuri (Fi/En): <https://www.lessfoodwaste.fi/paulig/en/Home>

Ruokahävikkiprojekti

On aika laskea hävikkiä

LUE LISÄÄ >

Ruokahävikkiprojekti kiinnittää huomion jokaisen kotikeittiön hävikkiin ja sen vähentämiseen

LUE LISÄÄ >

Paulig vähentää hävikkiä osana vastuullisuusohjelmaansa

LUE LISÄÄ >

Fazer, Suomi

Ruudalla on iso vaikutus meihin ihmisiin ja ympäristöömme. Ei ole yhdentekevää miten se kasvatetaan, valmistetaan tai nautitaan. Me Fazerilla haluamme tarjota herkutteluhetkiä, joilla on tarkoitus. Hetkiä, jotka ovat osa ratkaisua.

Meillä parempaa huomista rakennetaan joka päivä. Alle olemme koostaneet tekoja kolmesta meille tärkeästä aiheesta:

- 1) Ilmasto ja kiertotalous,
- 2) Vastuulliset tuotteet ja innovaatiot ja
- 3) Vastuullinen hankinta.
- 4) Vastuulliset pakkaukset.

Fazer, Suomi

Joka vuosi kolmasosa kaikesta tuotetusta ruuasta jää käyttämättä tai heitetään pois. Ruokahävikki vaikuttaa negatiivisesti ilmastoon, vesistöihin, maaperään ja luonnon monimuotoisuuteen. Pitkäaikainen tavoitteemme on ehkäistä ruokahävikkiä ja minimoida arvokkaiden raaka-aineiden hävikki, jotta voimme vähentää ruuantuotannon haitallisia ympäristövaikutuksia. Yksi vastuullisuustavoitteistamme on vähentää vältettävissä olevaa ruokahävikkiä **50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä**.

Olemme vuodesta 2015 alkaen toimineet pitkäaikaisten tavoitteidemme mukaisesti ruokahävikin ja -jätteen määrän vähentämisessä. Edistämällä materiaalitehokkuutta ja kiertotaloutta voimme pienentää kuluja, lisätä kannattavuutta ja vähentää ympäristövaikutuksiamme. Vuonna 2023 onnistuimme vähentämään vältettävissä olevaa ruokahävikkiä 5 prosenttia verrattuna lähtötasovuoteen 2020.

Ruokalahjoitukset

Pyrimme hyvällä suunnittelulla ehkäisemään ylituotantoa tuotantolaitoksissamme ja kahviloissamme. Tästä huolimatta yli jää syömäkelpoista ruokaa. Teemme tällä hetkellä yhteistyötä ruoka-apujärjestöjen kanssa Suomessa, Ruotsissa, Latviassa, Virossa ja Liettuassa. Ruokalahjoitukset hyväntekeväisyyteen varmistavat, että ruoka syödään eikä se joudu hukkaan. Suomessa teemme lahjoituksia tavallisille ruoka-apukumppaneille, esimerkiksi Tampereen Ruokapankille, Helsinki Missiolle sekä Veikko ja Lahja Hurstin laupeudentyölle, Vantaan Yhteinen pöytä -hävikkiterminaalille ja Turun Operaatio Ruokakassille. Ruotsissa lahjoitamme leipää Kaupunkimission omalle Matmissionen-kaupalle. Vuonna 2023 lahjoitimme 552 tonnia ruokaa.

Lähde: <https://www.fazergroup.com/fi/vastuullisuus2/ilmasto-ja-kiertotalous/kiertotalous-ja-ruokahavikki/>

Fazer i Sverige

- Mat har en stor påverkan på människor och vår miljö. Det har betydelse hur den växer, produceras eller avnjuts. Vi på Fazer vill vara en del i att leda förändringen av livsmedelssystemet och ser mat som en lösning.
- Vi skapar en bättre framtid varje dag med våra mål. På Fazer vägleds vårt hållbarhetsarbete av fyra fokusområden och ambitioner: Klimat och Cirkularitet, Hållbara produkter och Innovationer, Ansvarsfulla inköp samt Människor och välbefinnande. Vi arbetar med att minska vårt matsvinn, köper in mer fossilfria transporter, minska mängden plast och gör våra förpackningar enklare att återvinna.
- För att kunna göra en hållbar förändring krävs det en kraftsamling och samarbete. Vi har skrivit under ett antal branschinitiativ - Hållbar Livsmedelskedja, Plastinitiativet 2025, Transportinitiativet 2025 samt Fossilfritt Sverige.
- Läs mer om hur vi arbetar för att nå våra hållbarhetsmål [här](#). Mer information hittar du också i [vår årsredovisning 2021](#).
- [Vårt hållbarhetsarbete](#)
- [Forskning och innovation](#)
- [Människor och välbefinnande](#)
- [Ansvarsfulla inköp](#)
- [Hållbara produkter och innovationer](#)
- [Klimat och cirkularitet](#)

ABB

- **ABB, Green Electrification 2035 – me viemme Suomea kohti hiilineutraaliutta**
- Lähde: <https://new.abb.com/fi/green-electrification-2035>
- Kohti kiertotaloutta, ABB EcoSolutions, lähde: <https://new.abb.com/fi/abb-lyhyesti/kestava-kehitys/ecosolutions>
- **ABB:s Hållbarhetsrapport 2023 Sätter nya standarder för hållbarhet, källa:** <https://new.abb.com/se/hallbarhetpaabb>

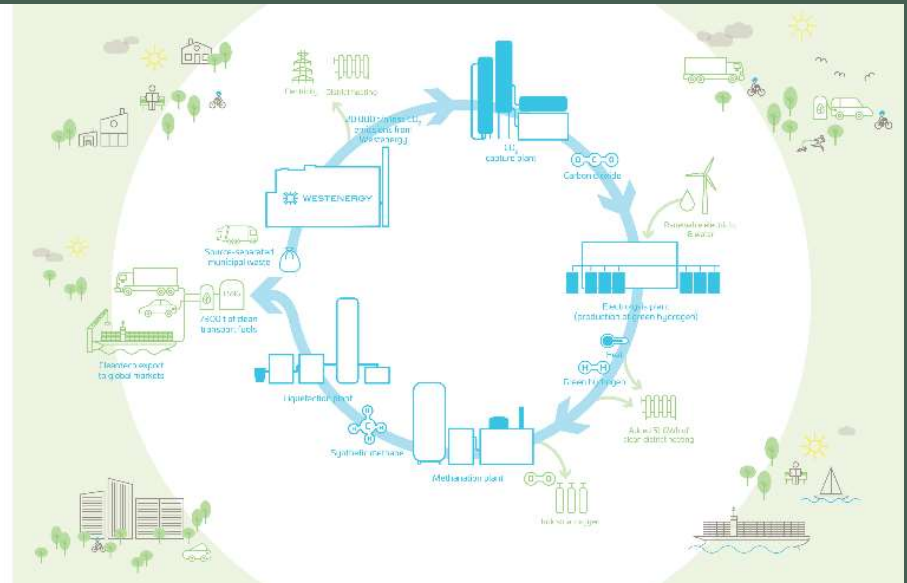
WESTENERGY

- PUHTAAN JA KESTÄVÄN MAAILMAN PUOLUSTAJA
- Westenergy jalostaa jätteen sähköksi, kaukolämmöksi ja uusiomateriaaleiksi.
- Lähde: <https://westenergy.fi>

Westenergy edistää kiertotalouden ja hiilineutraalin energiantuotannon kehitystä

Pyrimme edistämään kiertotalouden kehitystä ja kehitämme Westenergy toimintaa jatkuvasti. Visiommme on, että Westenergy:n laitos tuottaa hiilineutraalia energiaa 2030-luvun alkuun mennessä. Westenergy Oy, CPC Finland Oy ja Prime Capital AG ovat solmineet aiesopimuksen täyden mittakaavan hiilidioksidin talteenottolaitoksen kehittämiseksi, rakentamiseksi ja operoimiseksi. Talteenottolaitos vähentää merkittävästi Westenergy:n nykyisen laitoksen hiilijalanjälkeä ja tarjoaa luotettavan hiilidioksidin lähteen CPC:n ja Prime Capitalin yhdessä omistaman Koppö Energian suurelle Kristiinankaupungin power-to-x-hankeelle hiilineutraalin synteettisen metaanin valmistamiseksi.

→ LUE LISÄÄ

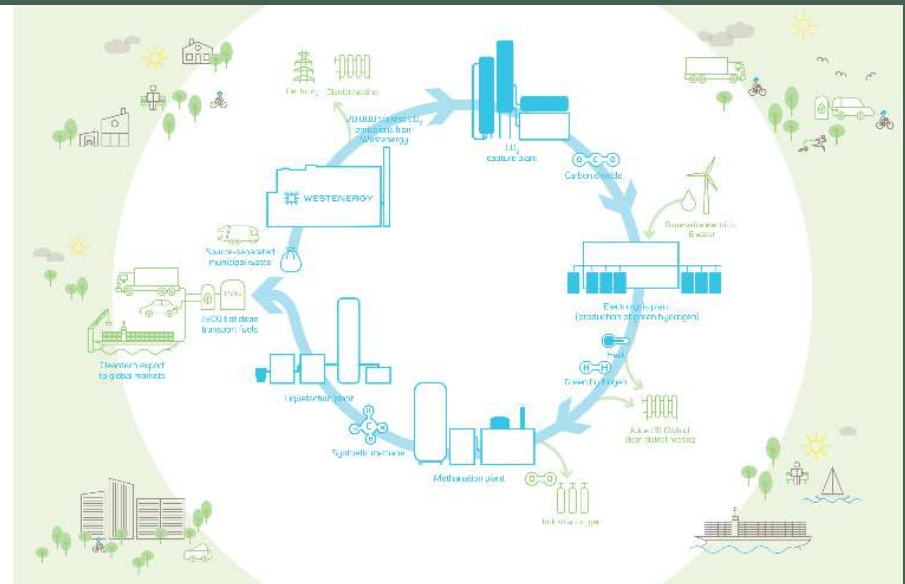
WESTENERGY

- FÖR EN REN OCH HÅLLBAR VÄRLD
- Westenergy förvandlar avfall till el, fjärrvärme och återvinningsbara material.
- Källa: <https://westenergy.fi/sv/>

Westenergy främjar utvecklingen av cirkulär ekonomi och koldioxidneutral energiproduktion

Westenergys mål är att främja utvecklingen av cirkulär ekonomi och koldioxidneutral energiproduktion. Vår vision är att Westenergys anläggning ska producera koldioxidneutral energi senast i början av 2030-talet. Westenergy Ab, CPC Finland Oy och Prime Capital AG har ingått ett avtal för att utveckla, bygga och driva en fullskalig koldioxidavskiljningsanläggning. Avskiljningsanläggningen kommer att betydligt minska Westenergys nuvarande koldioxidavtryck och erbjuda en pålitlig källa av koldioxid till CPC och Prime Capitals gemensamt ägda storskaliga Koppö Energia power-to-x-projekt för produktion av koldioxidneutral syntetisk metan i Kristinestad.

→ LÄS MERA

WESTENERGY

- USEIN KYSYTYT KYSYMYKSET
- Lähde: <https://westenergy.fi/energiahyodyntaminen/ukk/>

- VANLIGA FRÅGOR
- Källa: <https://westenergy.fi/sv/energiatervinning/faq/>

Mitä kiertotalous tarkoittaa?

Miksi energiahyödyntämistä tarvitaan?

Mitä jätteen sisältämällä energialla voidaan tehdä?

Mitä laitoksen tuhalle tapahtuu?

Entä laitoksen päästöt?

Vad betyder cirkulär ekonomi?

Varför behövs energiåtervinning?

Vad kan den energin som utvinns ur avfall användas till?

Vad händer med askan från anläggningen?

Vad händer med anläggningens utsläpp?

WESTENERGY

- Tekoälyllä roskat paremmin kiertoon
- Uutta teknologiaa hyödynnetään ensimmäisenä Westenergyn jäte-energialaitoksessa Mustasaassa Ekoälyä - hankkeessa.

Euroopan unionin osarahoittama

Suomessa käynnistyy valtakunnallinen pilottihanke, jonka tavoitteena on tunnistaa jätteet jo roska-astioissa tai jätteenkeräysautoissa. Tunnistettu jäte voidaan

tämän jälkeen ohjata nykyistä tehokkaammin uudelleen käytettäväksi tai poltettavaksi.

Väärin käsitelty jäte voi pilata pahimmillaan koko jätekuorman uusiokäyttömahdollisuudet. Kuormien suuri määrä tekee kuormien tarkistuksesta ja lajittelusta jätteenpolttolaitoksilla käytännössä mahdotonta.

- Ekoälyä-nimisen hankkeen takana ovat Haaga-Helia ammattikorkeakoulu sekä teknisestä toteutuksesta vastaava Turun yliopisto. Mustasaassa toimiva Westenergy tarjoaa pilotille teolliset puitteet.
- <https://westenergy.fi/tekoalylla-roskat-paremminkiertoontoon/>

Lisää yritysesimerkkejä:

- **Muutama RRF-hanke esimerkki:**
- Vantaan Energian ilmastolupaus: Fossiiliton energiantuotanto 2026
- Lähde: <https://www.vantaanenergia.fi/fossiiliton-2026/vantaan-energian-ilmastolupaus-fossiiliton-energiantuotanto-2026/>
- St1 is planning a synthetic methanol pilot plant in Lappeenranta, Finland
- Lähde: <https://www.st1.com/st1-is-planning-a-synthetic-methanol-pilot-plant-in-lappeenranta-finland>

Monimuotoinen työelämä

- Henkilöstön monimuotoisuudella tai diversiteetillä tarkoitetaan työntekijöiden keskinäistä erilaisuutta muun muassa iän, sukupuolen, etnisten taustan, seksuaalisen suuntautumisen, perhetilanteen, vammaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen ja koulutustaustan osalta.
- Moniosaa! Työpaikkaosaamisen kehittämisen malli monikulttuurisille työpaikoille –opas
- Lähde: <https://www.ttl.fi/teemat/tyoelaman-muutos/monimuotoinen-tyoelama/moniosaa-tyopaikkaosaamisen-kehittamisen-malli-monikulttuurisille-tyopaikoille-opas>
- Oppaat:
  - https://www.ttl.fi/sites/default/files/2021-10/Moniosaa_opas_SUOMI.pdf
  - https://www.ttl.fi/sites/default/files/2021-10/Moniosaa_opas_SVENSKA.pdf
  - https://www.ttl.fi/sites/default/files/2021-10/Moniosaa_Opas_ENGLANTI.pdf